

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

5010 BEDRIFTSØKONOMISK ANALYSE OG REGNSKAP

01.12.2008

Tid:	9-14 (5 timer)
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	4 + vedlegg
Hjelpemiddel:	Kalkulator
Merknader:	Alle oppgaver skal besvares. Ta egne forutsetninger der du finner det nødvendig.
Vedlegg:	Skjema for regnskapsavslutning (2 eksemplarer)

Eksamensresultata blir offentliggjort på nettet, via Arena høgskole. I tillegg finn du eksamensresultatlistene på utsida av eksamenskontoret, men da treng du kandidatnummeret ditt, så du bør notere dette på ein lapp og legge den i lommeboka.

Høgskolen i Telemark

Oppgave 1 (30%)

Firmaet Hans Aanesen i Porsgrunn driver med salg av byggevarer, vesentlig til privatpersoner og i noen grad til mindre håndverkere. Nedenfor finner du bedriftens saldobalanse pr. 31.12.07:

Jfr. Vedlegg 1

Som bedriftens økonomimedarbeider har du fått i oppgave å foreta avslutning av bedriftens regnskap for 2007. I den anledning har du gjennomgått regnskapet og funnet frem til at følgende endringer må gjøres i forbindelse med regnskapsavslutningen:

- 1) Avskrivning på bygning må gjennomføres med 4 % av opprinnelig anskaffelseskostnad kr. 2 000 000. Avskrivning biler foretas med 20 % på grunnlag av restverdi. En ny lastebil ble anskaffet i 2007 - 30.6 – til en verdi av kr. 800 000.
- 2) Varebeholdningen pr. 31.12.07 ble talt opp verdsatt til kr. 500 000.
- 3) Ikke fakturerte salgsinntekter utgjorde kr. 25 000
- 4) For leie av et lagerlokale er betalt forskudd for 25 000 for 2008
- 5) Renter på langsiktig lån forfaller 2 ganger pr. år: 30. april og 31. oktober. Renten betales etterskuddsvis og utgjør siden 30. juni 6,5%.
- 6) Rente for Kassekreditt er ikke medregnet i oppsettet foran. Renten her utgjør kr. 13 750
- 7) Forsikringer betales én gang pr. år, 31. august. Sist betalte forsikringspremie utgjorde kr. 90 000.
- 8) Ved gjennomgang av fakturaene i desember viser det seg at bedriften ennå ikke har mottatt faktura fra en blikkenslager. Fakturaen gjelder utført vedlikeholdsarbeid i november og desember og skal lyde på kr. 52 000 iht tidligere akseptert tilbud.
- 9) Skyldig lønn pr.31.12.07 utgjør kr. 30 000
- 10) Arbeidsgiveravgift og feriepenger for desember er ikke ført. Lønn pr. mnd utgjør kr. 250 000. Feriepenger beregnes etter 12 % og arbeidsgiveravgift basert på 14,1%. Se i den anledning bort fra arbeidsgiveravgift på feriepenger.
- 11) Bedriften har ingen gjeld til advokat pr.31.12.

Oppgave 2 (25%)

Den mekaniske bedriften Finmekanikk AS er ordreproduserende og har utarbeidet følgende kostnadsbudsjett for 2008:

Kostnadsart	Materialavd.	Tilv.avd.1	Tilv.avd. 2	Salg&Adm.	Sum kostnader
Direkte kostnader:					
Dir. materialer					5 600 000
Dir. lønn		2 400 000	4 000 000		6 400 000
Indirekte kostnader:					
Sum indir.	560 000	3 280 000	1 392 000	2 720 000	7 952 000
Herav:					
Variable ind.	140 000	640 000	580 000	320 000	1 680 000
Faste ind.	420 000	2 640 000	812 000	2 400 000	6 272 000
Aktivitetsmål	Materialforbruk	Maskintimer	Arbeidstimer	Tilvirkningskost	
Fordelingsgrunnlag	Direkte materialer	8 000 timer	23 200 timer	Periodens tilvirkn.kost	

Høgskolen i Telemark

Salgsinntektene er budsjettert for 2008 til kr. 21.200.000,-

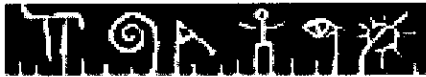
- a) Sett opp en oversikt (kalkyle) som viser bedriftens budsjetterte tilvirkningskost, selvkost og produksjonsresultat for 2008 .
- b) Som nytilsett økonomimedarbeider får du i oppdrag å beregne normalsatsene for de indirekte kostnadene (fordelt på variable, faste og sum) som bedriften skal bruke for å beregne påslagene på de indirekte kostnadene som skal belastes de enkelte ordrer for 2008.

Finmekanikk AS har i løpet av januar 2008 gjort følgende registreringer på det interne driftsregnskapet for denne perioden:

Bedriften har hatt 3 ordrer i arbeid i januar 2008. Alle ordrene ble påbegynt i januar. Ordre 1 og 2 var slutfakturert i januar, med henholdsvis kr. 760 000 og kr. 750 000. Ordre 3 var ennå ikke avsluttet ved utgangen av januar. Bedriften hadde således en beholdning av varer i arbeid pr. 31. januar. På grunnlag av materialrekvisisjoner og timesedler har bedriften registrert følgende direkte kostnader og timeforbruk i tilvirkningsavdelingene på de ulike ordrene for januar måned:

	Tilvirkningsavd.1			Tilvirkningsavd. 2			Totalt direkte tilv.kostn.			Totalt for januar
	Ordre1	Ordre2	Ordre3	Ordre1	Ordre2	Ordre3	Ordre1	Ordre2	Ordre3	
Direkte materialer							178000	214000	75000	467000
Direkte lønn	102000	99000	24000	109000	114000	89000	211000	213000	113000	537000
Maskintimer	305 timer	289 timer	78 timer							672 timer
Monterings-Timer				681 timer	713 timer	556 timer				1950 timer

- c) Du har videre fått i oppdrag å sette opp bedriftens normalkostregnskap basert på selvkostprinsippet og beregne periodens produksjonsresultat for januar 2008. I den anledning skal du bruke **vedlegg 2**.
- d) Bedriften har vurdert å gå over til et normalkostregnskap basert på bidragsmetoden. Kan du beskrive overfor bedriftens ledelse hvilke vesentlig forskjell dette medfører for bedriftens beregning av periodens produksjonsresultat?

Høgskolen i Telemark

Oppgave 3 (25%)

Bedriften Monopolisten AS har utviklet et produkt som har fått en unik posisjon i markedet. Bedriften har funnet ut at det er en spesiell sammenheng mellom bedriftens aktivitetsnivå og totalkostnadene. Denne sammenhengen er uttrykt gjennom følgende funksjon (hvor x utgjør antall produserte enheter av produktet):

$$TK = 0,4x^2 + 3\,500x + 2\,400\,000$$

Bedriften har undersøkt markedet og funnet følgende sammenheng i bedriftens inntekter ved ulike salgsvolum:

$$TI = -0,35x^2 + 6\,500x$$

(x utgjør antall enheter i begge funksjoner)

a) På grunnlag av ovenstående generelle beskrivelse av bedriftens totalkostnader og totalinntekter skal du utarbeide tilsvarende generelle uttrykk for bedriftens

- 1) kostnader pr. stk. (enhet) = **TEK**
- 2) grensekostnader = **GK**
- 3) prisen pr. enhet = **P**
- 4) grenseinntekter = **GI**

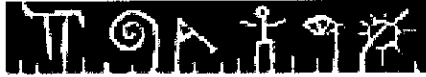
b) Bedriften er svært interessert i å finne ut ved hvilke produksjonsvolum bedriften har sine laveste kostnader. Beregn antall enheter bedriften her produserer? Hva koster hver enhet av produktet ved dette produksjonsantall?

c) Forklar bedriftens ledelse hvorfor bedriften ved dette produksjonsantall har de laveste kostnadene pr. stk.? og hva heter dette skjæringspunktet.

d) Beregn også ved hvilken produksjon og salg (antall) bedriften oppnår kostnadsdekning, med andre ord 0 i resultat. Hva kalles disse to punktene?

e) Ikke minst er bedriften interessert i å vite hvilke produksjons- og salgsvolum som gir bedriften det høyeste overskuddet. Gjør den nødvendige beregning og finn frem til det antall enheter produsert og solgt – og til hvilken pris) som gir høyest overskudd? Hva heter dette punktet, og hvor stort er i så fall bedriftens overskudd ved dette antall?

f) Forklar bedriftens ledelse hvorfor bedriften har den høyeste fortjeneste ved dette (e) antall?

Høgskolen i Telemark

Oppgave 4 (20%)

a) En bedrift kjøpte varer i løpet av januar 2007 for i alt kr. 2 900 000 (uten mva). 1. januar 2007 hadde bedriften hatt varer på lager til en verdi av kr. 680 000 (uten mva). 31. januar 2007 var varelageret på kr 860 000 (uten mva). 1. januar hadde bedriften leverandørgjeld på kr. 1 040 000 (med mva) og 31. januar var leverandørgjelden på kr. 960 000 (med mva).

Du skal beregne varekostnaden, vareutgiften og utbetalingen til leverandøren for januar 2007.

b) Regnskapsfirmaet Balanse AS hadde i 2007 salgs- og honorarinntekter på til sammen kr. 12 000 000. Dekningsgraden var på 30% og resultatet ble på kr. 2 000 000.

- 1) Hvor mye utgjør de faste og variable kostnadene?
- 2) Beregn nullpunktsomsetningen og sikkerhetsmarginen (i %)?
- 3) Beregn også bedriftens driftsgiringstall?
- 4) Ved å bruke driftsgiringstallet beregnet under 3 foran skal du forklare hva som skjer dersom omsetningen øker med 10%?

c) De ansatte i en bedrift får kr. 60 000 i lønn pr. måned. Skattetrekk utgjør 30% for samtlige ansatte. Vis ved bruk av T-kontoer de nødvendige bokføringer i bedriften når vi forutsetter at bedriften skal gjøre alle lovbestemte avsetninger. Forutsett arbeidsgiveravgift på 14,1%, 12% feriepenger. Utbetaling av nettolønn fra bank.

Er utbetaling av feriepenger kostnad for bedriften i utbetalingsåret? Begrunn svaret.

Høgskolen i Telemark

VEDLEGG 1:

KONTO	SALDOBALANSE		OVERFØRINGER		RESULTAT		BALANSE	
	D	K	D	K	D	K	D	K
Bygninger	2 500 000							
Lastebil	1 200 000							
Varebeholdning	600 000							
Kundefordringer	370 000							
Forskuddsbetalt husleie	20 000							
Ikke fakturerte salsinntekter	0							
Bankinnskudd, sparekonto	180 000							
Trekkinnskuddskonto, Nordea	170 000							
Forskuddbetalte forsikringer	50 000							
Kapitalkonto		1 170 000						
Privatkonto	276 750							
Lån i Nordea Bank		1 800 000						
Kassekreditt, Nordea		425 000						
Leverandørgjeld		920 000						
Påløpne renter		15 500						
Skyldig skattetrekk		170 000						
Skyldig feriepenger		300 000						
Skyldig arbeidsgiveravgift		35 250						
Skyldig lønn		20 000						
Påløpt advokathonorar		11 000						
Ubetalt vedlikehold								
Salgsinntekter		11 090 500						
Varekjøp	5 900 000							
Lønn	2 740 000							
Feriepenger	300 000							
Arbeidsgiveravgift	352 500							
Avskrivninger								
Vedlikeholdskostnader	325 000							
Husleiekostnader	100 000							
Forsikringer	100 000							
Andre driftskostnader	647 000							
Renteinntekter		9 000						
Rentekostnader	135 000							
Årets resultat								
SUM	15 966 250	15 966 250						

